

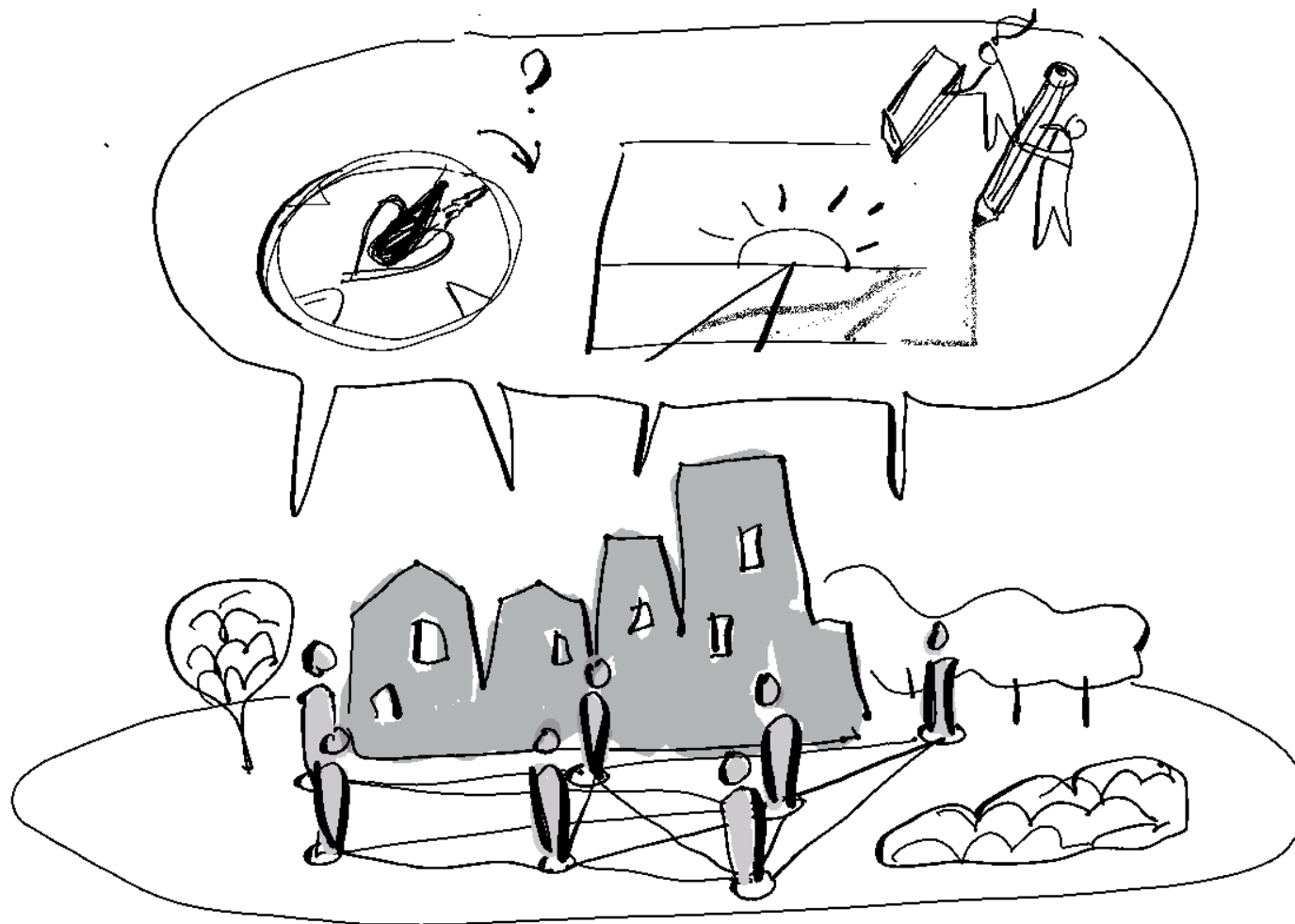
Krachtraining voor energiegemeenschappen

Gesprekskaarten voor deelgebied 'Samen sturen'

Energie Samen | DuurzaamDoor,
Krachtraining voor energiegemeenschappen,
(2024) [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) gelicentieerd

Balanceren tussen flexibiliteit en heldere kaders

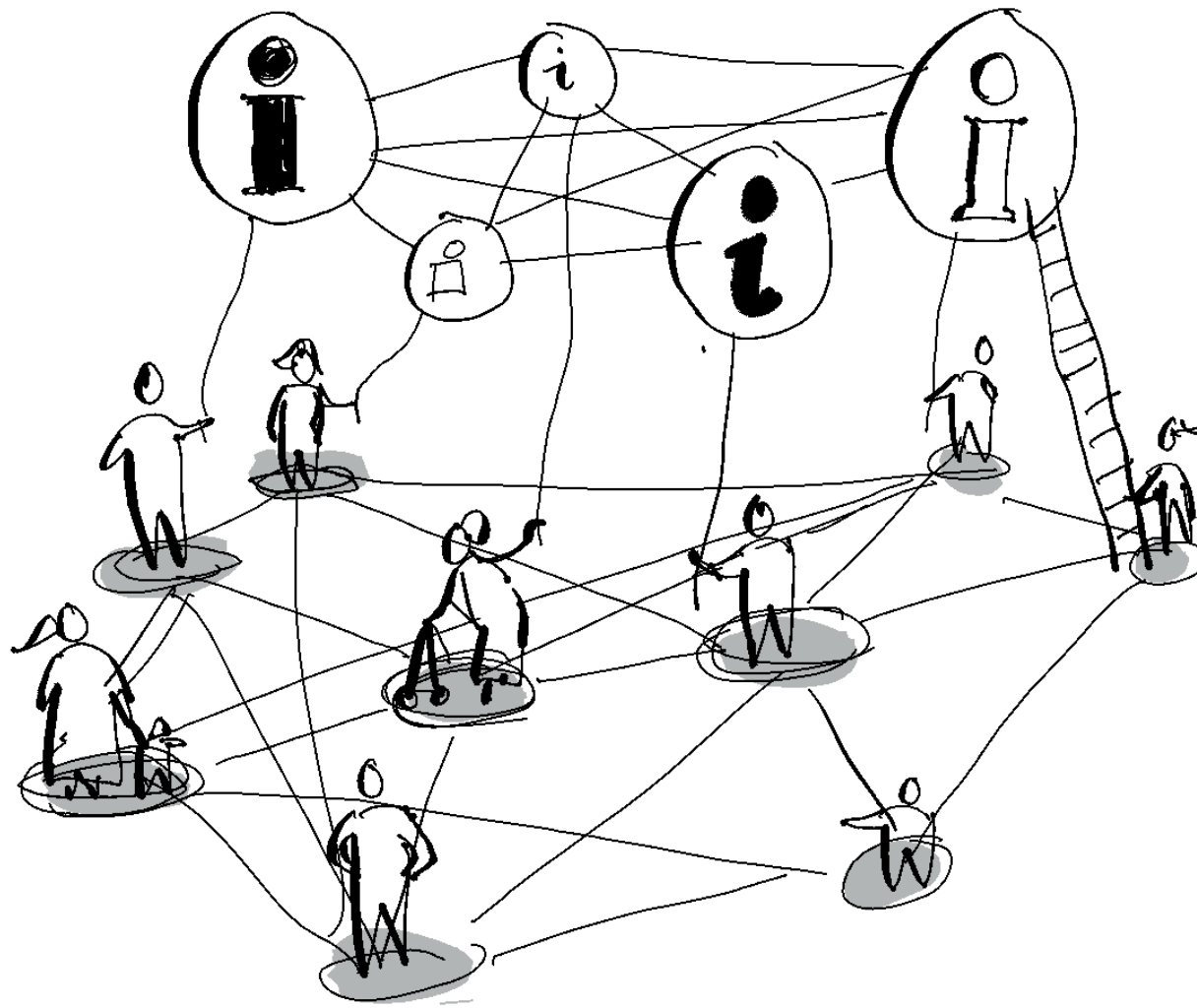
Balanceren tussen flexibiliteit en heldere kaders

Een vastgesteld doel en vaste kaders helpen een energiegemeenschap effectief te zijn. Maar de leden en de context veranderen continue. Dat vraagt om flexibiliteit in je doel en de kaders. Een sterke energiegemeenschap zoekt de balans. Enerzijds wil je ruimte creëren voor nieuwe input. Anderzijds wil je niet te vaak je doel, waarden en kaders ter discussie stellen.

Reflectievragen

1. Hoe zoeken we de balans tussen ruimte voor nieuwe input en effectiviteit bij het vaststellen van doelen en kaders?
2. Hoe bevragen, benutten en bewaken we verschillende visies op doelen en de kaders?
3. Hoe gaan we om met een tekort aan tijd, geld of capaciteit en hoe blijven we daarbij toch trouw aan onze waarden?

Kennisdeling en kenniscreatie stimuleren

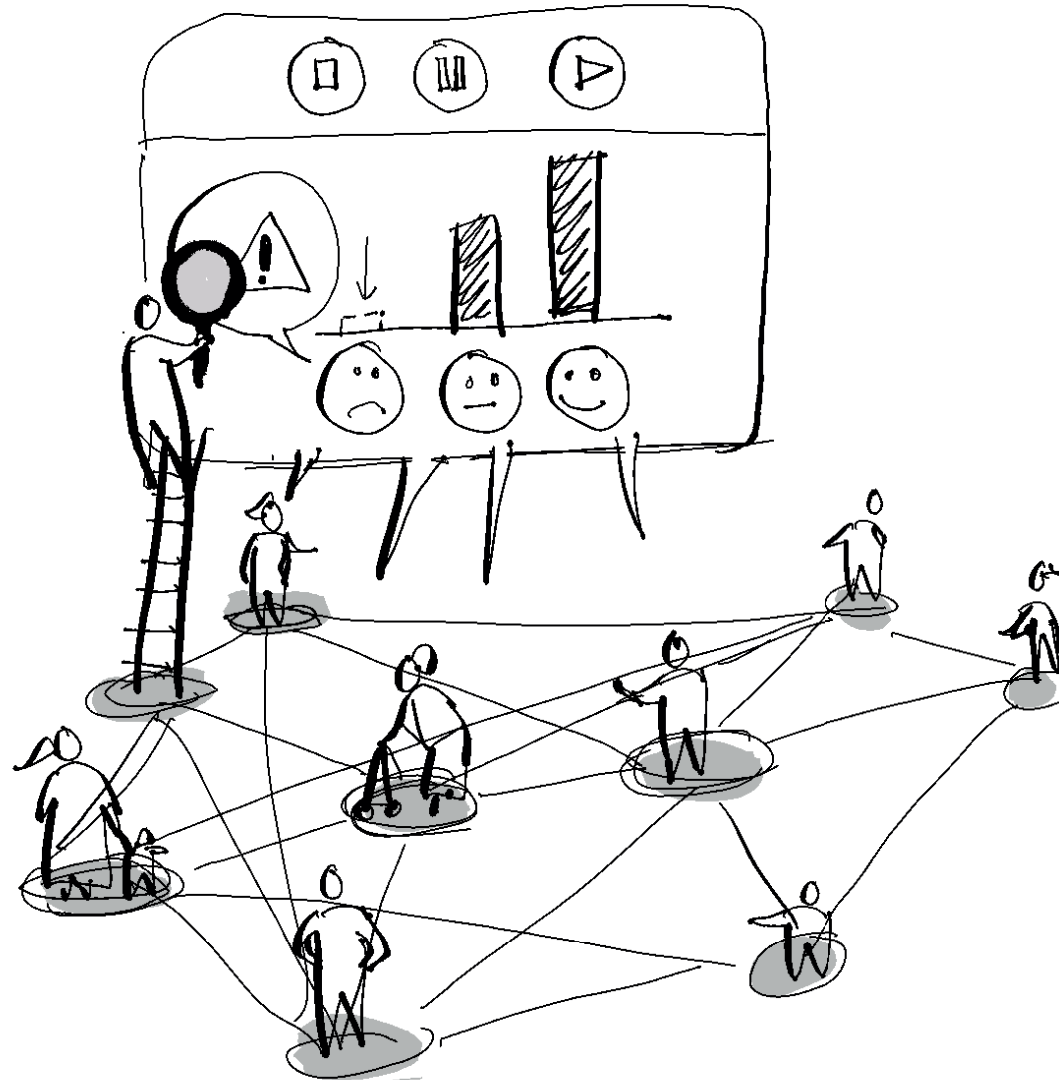
Kennisdeling en kenniscreatie stimuleren

Voor een zorgvuldige gezamenlijke besluitvorming is het van belang dat alle leden toegang hebben tot voldoende kennis en informatie, en dat ze invloed hebben op de creatie en validatie daarvan. Hoe je die kennis en informatie deelt bepaalt mede of leden actief kunnen en willen bijdragen. Kennis delen kan op verschillende manieren.

Reflectievragen

1. Hoe delen we kennis en informatie in onze gemeenschap en hoe kunnen mensen aangeven dat ze nuttige kennis en ervaring bezitten?
2. Hoe maken we (vaak technische) informatie begrijpelijk voor alle leden van de gemeenschap en hoe toetsen we dat?
3. Is er een welkomstprogramma voor nieuwe leden ('onboarding')?

Gezamenlijke besluitvorming organiseren

Gezamenlijke besluitvorming organiseren

Een besluitvormingsmethode heeft invloed op het functioneren van een energiegemeenschap. Daarmee organiseer je o.a. de manier van inspreken en stemmen tijdens de algemene ledenvergadering. Ook organiseer je welke besluiten het bestuur of werkgroepen mogen nemen. Om de wijsheid van alle leden te benutten bij besluitvorming is het belangrijk dat iedereen kan inspreken en meebeslissen. Tegelijkertijd wil je slagvaardigheid behouden.

Reflectievragen:

1. Bieden we voldoende ruimte aan afwijkende meningen als we besluiten nemen (met behoud van slagvaardigheid)?
2. Hoe nemen we besluiten? Waarom zo?
3. Wie mag welke besluiten nemen (denk aan: bestuur, werkgroepen, de algemene ledenvergadering) en hebben we nagedacht over de voorwaarden van het mandaat dat we geven? En wie zorgt dat dan toch iedereen de informatie heeft over wat er besloten is en waarom?

Decentraal werken

Decentraal werken

Een gedecentraliseerde werkwijze en besluitvorming maken een energiegemeenschap uniek en anders dan hiërarchische organisaties. De basis is vertrouwen. In de praktijk betekent dit dat de macht en besluitvorming verdeeld is over de leden. Vaak wordt er gewerkt in werkgroepen die binnen afgesproken onderwerpen hun eigen besluiten kunnen nemen en acties uitvoeren. Het resultaat is een slagvaardige organisatie die bouwt op de capaciteiten van haar leden.

Reflectievragen:

1. Hoe gedecentraliseerd werken en besluiten we en hoe hebben we die afweging gemaakt?
2. Hoe kunnen we samen bouwen aan onderling vertrouwen en het benutten van ieders capaciteiten?
3. Bestuursleden zijn wettelijk verantwoordelijk en aansprakelijk voor een aantal zaken. Hoe zorgen we dat dit niet wringt met gedecentraliseerde besluitvorming?

Monitoring en sancties toepassen

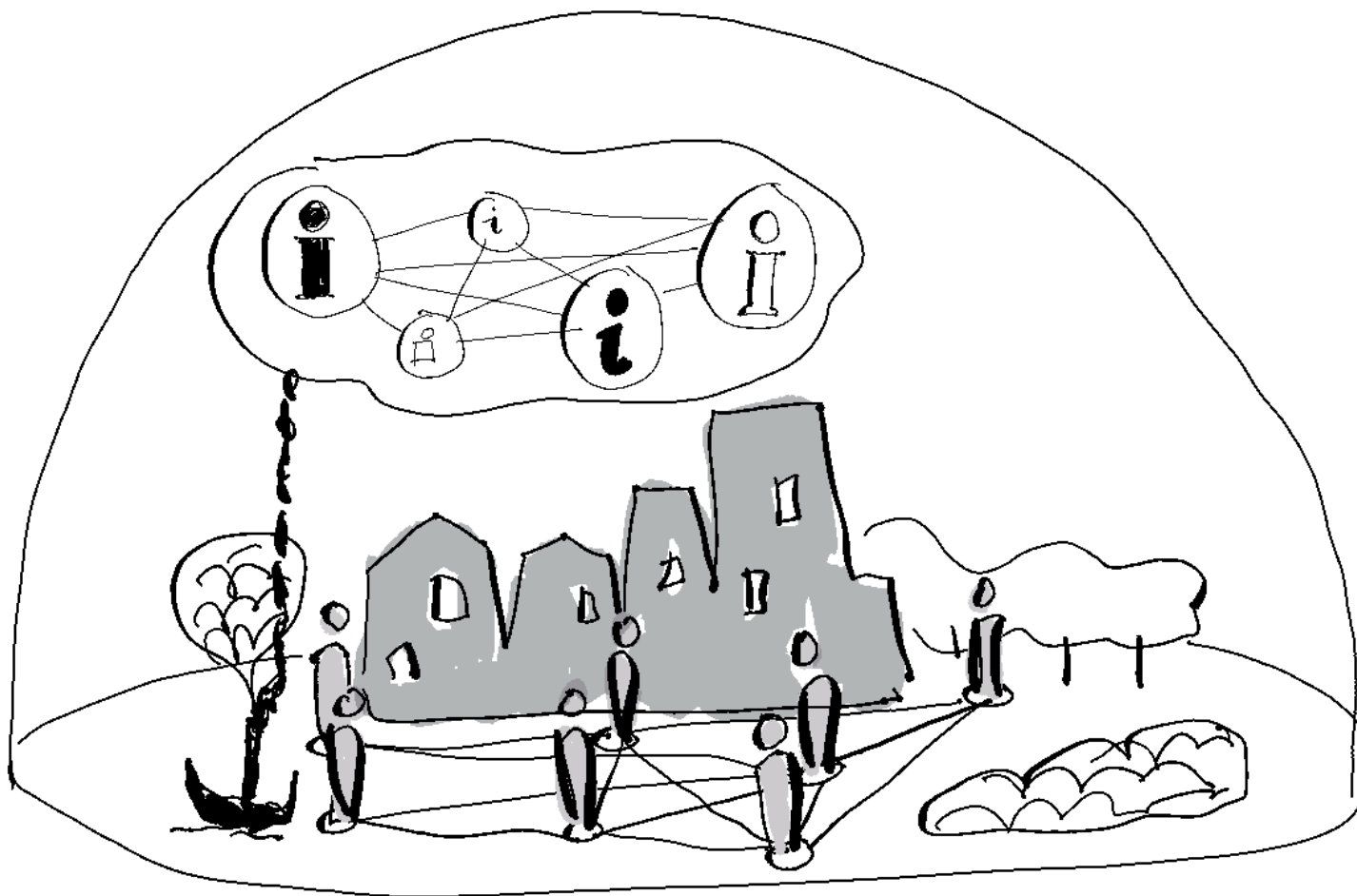
Monitoring en sancties toepassen

Als leden zich niet aan afspraken houden, loop je als energiegemeenschap het risico om uit elkaar te vallen. Monitoring helpt met het verkrijgen van gegevens en inzichten die nuttig zijn voor het bijhouden van acties, voortgang en tevredenheid van de leden. Sancties zijn de (kleine of grote) acties die je neemt wanneer leden of samenwerkingspartners hun afspraken niet nakomen.

Reflectievragen:

1. Hoe houden we de voortgang van activiteiten bij en wat doen we met die informatie?
2. Hoe stimuleren we elkaar om elkaar tijdig en gepast aan te spreken op het niet nakomen van afspraken of ongewenst gedrag?
3. Welke sancties hebben we afgesproken voor bepaald ongewenst gedrag?

Bouw en bescherm gemeenschappelijk eigendom

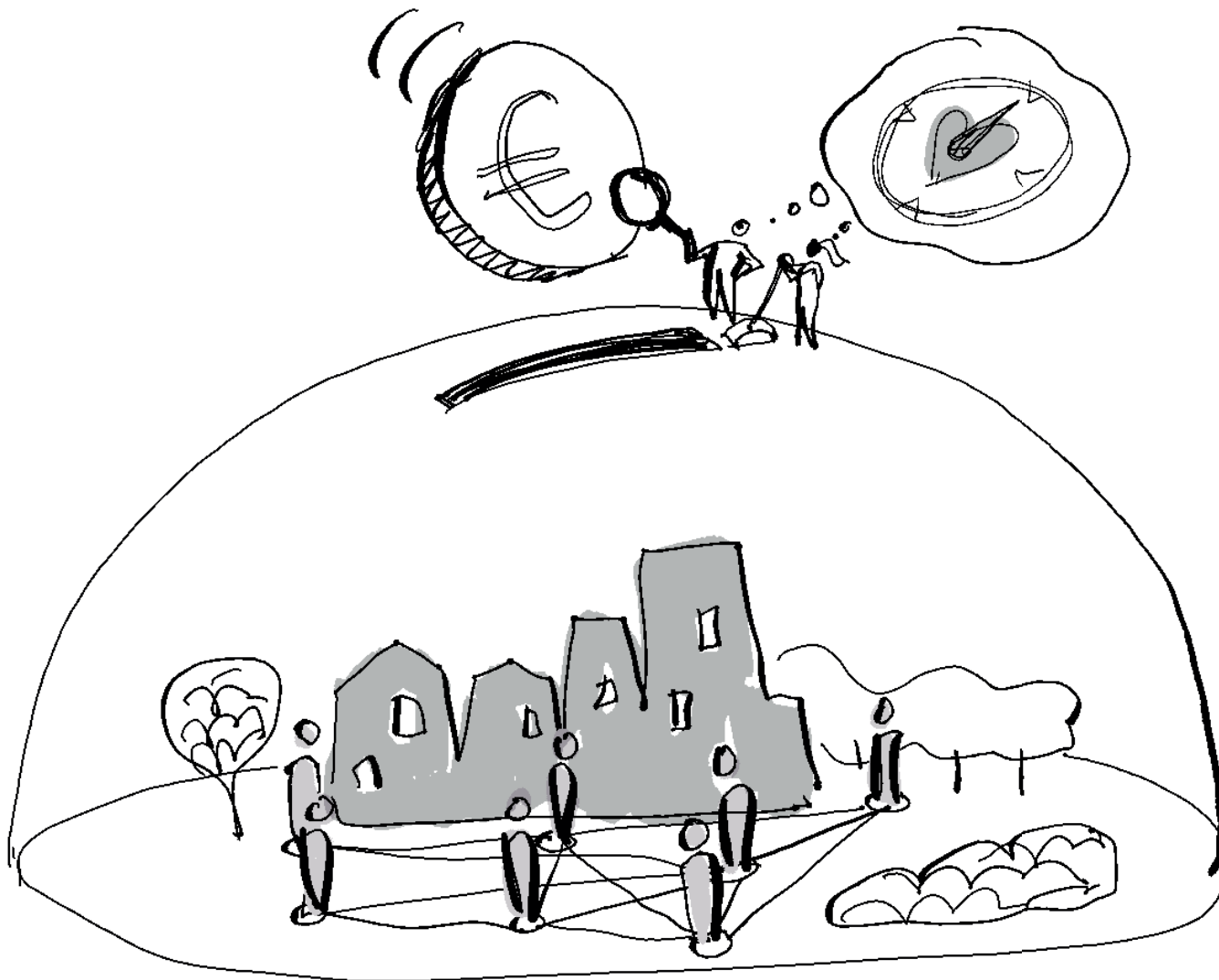
Gemeenschappelijk eigendom koesteren

In de energiegemeenschap komen allerlei vormen van gemeenschappelijk eigendom voor. Daar wil je zorgvuldig mee omgaan. Denk aan zowel materieel, als intellectueel eigendom (bijvoorbeeld kennis en expertise). Er is een risico dat individuele leden waarde onttrekken uit het gemeenschappelijk eigendom. In een gezonde gemeenschap weten leden wat het gemeenschappelijk eigendom is. Tevens is duidelijk hoe deze waarde rechtvaardig verdeeld en beschermd kan worden.

Reflectievragen:

1. Weten we wat onze gemeenschappelijke eigendommen zijn (zowel bezit, als kennis en kunde)?
2. Merken we dat er knelpunten zijn als het gaat over opbrengstverdeling of over de grens tussen gemeenschappelijk en persoonlijk eigendom?
3. Hoe voorkomen we dat waarde uit de gemeenschap verdwijnt of dat individuen (bewust of onbewust) misbruik maken van gemeenschappelijk eigendom?

Nadenken over waardecreatie

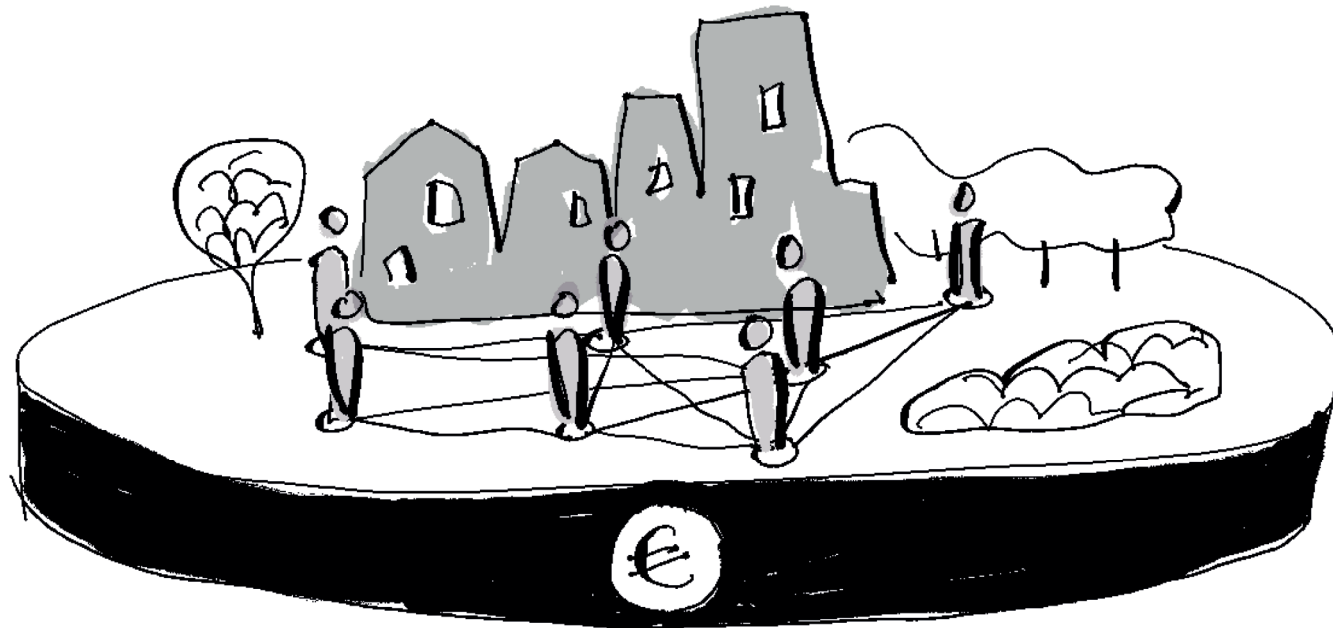
Nadenken over waardecreatie

In energiegemeenschappen worden allerlei soorten van waarde gecreëerd. Denk aan kennis en ervaring, maar ook aan sociale cohesie en verbetering van de fysieke leefomgeving. Financiële waarde krijgt vaak de meeste aandacht. Zo kunnen er spanningen in de energiegemeenschap ontstaan wanneer er veel financiële waarde gecreëerd wordt. Om gevoelens van onrechtvaardigheid te voorkomen, moet er ook aandacht zijn voor het onderscheid tussen bezoldigde en onbezoldigde functies.

Reflectievragen:

1. Welke waarde brengt onze energiegemeenschap tot stand (niet alleen geld maar ook een mooiere omgeving, kennis, relaties, enzovoort)?
2. Er kan spanning ontstaan tussen (verdeling van) gemeenschappelijk bezit en de beloning van betaalde functionarissen. Hoe gaan we daarmee om?
3. Ook andere opbrengsten dan geld willen we rechtvaardig verdelen. Hoe zorgen we daarvoor?

Voorzien in de financiële behoefte

Voorzien in de financiële behoefte

Wanneer er geld de energiegemeenschap binnen moet komen kunnen er spanningen optreden en ongewenste afhankelijkheden. Een voorbeeld is een financier die voor een lening of subsidie eisen stelt die haaks staan op de waarden van je energiegemeenschap. Voorzien in de financiële behoefte vraagt daarom aandacht. De basis is om zoveel mogelijk controle te houden over de voorwaarden waarmee het geld binnen komt. Ook helpt het diversifiëren van inkomstenbronnen en de leden zoveel mogelijk zelf een rol laten spelen in het leveren van diensten en voorzieningen.

Reflectievragen:

1. Hoe kunnen we bij financiering (zoveel mogelijk) vasthouden aan onze eigen waarden?
2. Hoe verhouden we ons tot de commerciële spelers in de markt, als een gemeenschap die niet hoofdzakelijk op winst gericht is?
3. We willen financieel niet sterk afhankelijk worden van overheden en marktpartijen. Welke creatieve oplossingen kunnen we vinden om onze leden financieel te laten bijdragen aan de gemeenschap? Denk aan financiële participatie in een project of het leveren van diensten of voorzieningen.